

سازمان پیمان آتلانتیک شمالی، یکی از موفق‌ترین ائتلاف‌های نظامی در تاریخ، در حال حاضر قوی‌تر از همیشه است. حمله همه‌جانبه روسیه به اوکراین در فوریه ۲۰۲۲ اهداف و انگیزه‌های ناتو را پررنگ‌تر از همیشه کرد. از آن زمان، ناتو دو عضو جدید و قدرتمند (سوئد و فنلاند) پیدا کرده و در شرایطی که روسیه پیوسته سربازان، توان اقتصادی و تجهیزات نظامی خود را از دست می‌دهد، این اوکراین است که هزینه مبارزه با روسیه را می‌پردازد.

اما آینده چگونه خواهد بود؟ رهبران اروپایی می‌دانند که دونالد ترامپ شانس خوبی برای پیروزی در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا دارد و بازگشت ترامپ به معنای تردید جدی در تعهد آمریکا به این ائتلاف و پایدار باقی ماندن ضمانت‌های امنیتی است. متصفانه اینکه، برخی از نگرانی‌ها از ناحیه رئیس‌جمهور سابق آمریکا مشروع است. پس از اشغال شبه‌جزیره کریمه از سوی روسیه در سال ۲۰۱۴، همه اعضای ناتو متعهد شدند که تا سال ۲۰۲۴ دست کم ۲ درصد از تولید ناخالص داخلی خود را صرف هزینه‌های دفاعی کنند. نزدیک به دو ماه قبل، نینس استولتنبرگ، دبیرکل ناتو اعلام کرد که برای اولین بار از زمان شکل‌گیری ائتلاف ناتو اعضای اروپایی ناتو توانستند به این هدف دست پیدا کنند. اما این تنها به این دلیل اتفاق افتاد که بسیاری از اعضای ناتو به‌ویژه کشورهایی که از نظر جغرافیایی به روسیه نزدیک‌تر هستند، احساس خطر کردند و تصمیم گرفتند بیش از برنامه‌ریزی‌های گذشته در زمینه تقویت توان دفاعی هزینه کنند. از سوی دیگر هنوز ۱۳ عضو از ۳۱ عضو ناتو کمتر از ۲ درصد تولید ناخالص داخلی خود را صرف بودجه دفاعی می‌کنند و ترامپ هم با اشاره به همین موضوع مورد اطمینان بودن آن‌ها را زیر سوال برده است.

می‌پرسد اگر آن‌ها واقعاً تا این اندازه از روسیه می‌ترسند چرا همچنان حاضر نیستند ۲ درصد از تولید ناخالص داخلی خود را به امنیت خودشان اختصاص دهند؟ تقریباً تمام رهبران اروپایی نیاز به صرف هزینه بیشتر را به رسمیت شناخته‌اند اما تهدید ترامپ مبنی بر اینکه روسیه می‌تواند «هر غلطی که خواست» با کشورهایی که کمتر از این مقدار هزینه می‌کنند، بکنند، اروپایی‌ها را مردد کرده است که دومین دوره ریاست جمهوری ترامپ برای اروپا و ناتو دقیقاً چه معنایی دارد؟ آیا ناتو می‌تواند بدون حضور و تعهد واقعی آمریکا به حیات خود ادامه دهد؟

در طول مراسم ۷۵ سالگی ائتلاف ناتو، استولتنبرگ پیشنهاد داد که بودجه‌ای صد میلیارد یورویی برای بازه ۵ ساله در راستای حمایت از اوکراین تصویب شود تا شرایط و تحولات مانند انتخابات ریاست جمهوری آمریکا نتواند روی این مسئله تأثیر بگذارد. اما فراتر از مسئله اوکراین، اروپایی‌ها نگرانی بزرگتری هم دارند؛ اینکه در برابر خطر احتمالی بزرگتر آماده نباشند. همین موضوع باعث شد، اورزولا فون در لاین، رئیس کنونی کمیسیون اتحادیه اروپا، که می‌خواهد در این انتخابات در مقام خود ایفا شود ایده ایجاد پست کمیسر امور دفاعی را مطرح کند. این طرح را نمی‌توان جاه‌طلبانه‌ترین طرح اروپایی‌ها در دوره اخیر توصیف کرد؛ آن‌ها طرح‌های جاه‌طلبانه دیگری را هم پیش برده بودند؛ واکنسیناسیون گسترده در دوره شیوع بیماری کووید-۱۹، برنامه احیای اقتصادی برای مقابله با تبعات اقتصادی کرونا و آغاز روند مستقل شدن از روسیه در حوزه انرژی. همه این طرح‌ها در شرایطی پیش برده شد که حجم زیادی از مهاجران طی حدود یک دهه به اروپا آمده بودند.

اگر آن‌ها همه این‌ها را به نتیجه رسانند، چرنا باید امید داشت که بتوانند یک نیروی دفاعی مستقل و قوی و متکی به بودجه اروپایی را سازماندهی کنند؟ دست کم سه دلیل وجود دارد که باعث می‌شود در کوتاه‌مدت امیدی به این مسئله نداشت:

اول، قائل شدن جایگاه مهم‌تر در حوزه دفاعی برای کمیسیون اروپا و طراحی ساختاری که در آن کمیسیون اروپا در این زمینه‌ها اثرگذاری بیشتری داشته باشد، به زمان نیاز دارد. در طول پیشبرد این امر مهم و با گذر زمان، مخالفت‌هایی از سوی دولت‌های اروپایی صورت خواهد گرفت که کار را پیش از پیش کند خواهد کرد.

دوم، اروپا به‌شدت از نظر تجهیزات نظامی و اطلاعات به ایالات متحده وابسته است و پروسه کاهش وابستگی و جایگزین کردن تجهیزات اروپایی و تقویت سرویس‌های اطلاعاتی پروسه‌ای کوتاه‌مدت نیست.

سوم، برخی دولت‌های اروپایی همچنان ترجیح می‌دهند به جای قرار گرفتن در کنار همسایه‌هایشان دست اتحاد به سوی ترامپ دراز کنند و در کنار او بمانند.

محمدحسین لطف‌اللهی
خبرنگار گروه بین‌الملل

اسرائیل کماکان به کشتار گسترده غیرنظامیان در غزه ادامه می‌دهد اما به‌رغم هشدارهای سازمان ملل متحد، برخی کشورها از جمله آمریکا، آلمان و بریتانیا همچنان به ارسال سلاح برای اسرائیل ادامه می‌دهند و از این سیاست دفاع می‌کنند.

شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد روز جمعه ۵ آوریل با رای اکثریت قاطع کشورهای عضو قطعنامه ممنوعیت صادرات سلاح به اسرائیل را تصویب کرد. این اولین باری است که نهاد عالی حقوق بشر سازمان ملل در مورد «خونین‌ترین جنگ تاریخ» در سرزمین‌های فلسطینی موضع‌گیری می‌کند. تصویب این قطعنامه با حمایت مجموعه‌ای گسترده از کشورها، بحث‌های بسیاری را در برخی از کشورها به وجود آورد اما اصلی‌ترین صادرکنندگان سلاح به اسرائیل همچنان ترجیح می‌دهند تغییری در سیاست‌های خود در زمینه حمایت از اسرائیل ایجاد نکنند.

در فاصله کوتاهی پس از حمله ۱۷ اکتبر ۲۰۲۳ حماس به شهرک‌های اسرائیلی نشین، اسرائیل حمله همه‌جانبه خود را به نوار غزه آغاز کرد. در شرایطی که مقام‌های اسرائیلی هدف از این حمله را نابودی حماس و سایر گروه‌های مسلح فلسطینی در نوار غزه و همچنین «آزادی گروگان‌ها» اعلام کرده بودند اما آمارها نشان می‌دهد عملیات نظامی اسرائیل بیش از آنکه عملیاتی علیه یک گروه مسلح محسوب شود، عملیاتی با هدف کشتار گسترده فلسطینیان است.

بر اساس گزارش وزارت بهداشت فلسطین، از ۱۷ اکتبر سال گذشته میلادی به این سو، بیش از ۳۳ هزار نفر از فلسطینی‌ها کشته و بیش از ۷۵ هزار نفر زخمی شده‌اند. سهم قابل توجهی از این کشته‌شدگان را زنان و کودکان تشکیل می‌دهند. لوید آستین، وزیر دفاع ایالات متحده در نشست‌هایی که اواخر فوریه با نمایندگان کنگره داشت در پاسخ به سوالاتی پیرامون تعداد زنان و کودکانی که در این جنگ کشته شده‌اند تعداد آن‌ها را «بیش از ۲۵ هزار نفر» برآورد کرد.

آژانس امداد و اقدامات سازمان ملل متحد برای آوارگان فلسطینی در خاور نزدیک (UNRWA) اعلام کرده است تعداد کودکانی که از زمان آغاز جنگ غزه در سال گذشته میلادی جان خود را از دست داده‌اند از تعداد کودکانی که در فاصله سال‌های ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۲ در تمام تقابل‌های نظامی کشته شده بودند، بیشتر بوده است. به گزارش UNRWA، بیش از ۱۲ هزار نفر از کودکان فلسطینی در این مدت کشته شده‌اند. سازمان هلال احمر فلسطین می‌گوید در هر ساعت ۴ کودک فلسطینی در حملات اسرائیل جان خود را از دست می‌دهند و بیش از ۱۰۰۰ کودک در غزه یک یا هر دو پایشان قطع شده است.

اقدامات ارتش اسرائیل در غزه اما به همین جا محدود نمی‌شود. از زمان آغاز جنگ در غزه، ۹۵ خبرنگار و کارمند رسانه در غزه در حملات اسرائیل جان خود را از دست داده‌اند. در برخی موارد، نشانه‌های آشکاری وجود دارد که ارتش اسرائیل به‌رغم آگاهی از مأموریت خبری این خبرنگاران اقدام به هدف قرار دادن آن‌ها کرده است. به گفته آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل متحد، دست کم ۱۹۶ نفر از کارکنان سازمان ملل متحد نیز در غزه کشته شده‌اند.

از ابتدای جنگ، فشارهای زیادی از سوی گروه‌های حقوق بشری و شخصیت‌های شناخته‌شده در جهان برای قطع حمایت‌های نظامی و ارسال سلاح به اسرائیل وجود داشت اما اتفاقی که روز دوشنبه اول آوریل رخ داد و به کشته شدن شهروندانی از کشورهای مختلف جهان منجر شد، خشم عمومی را برانگیخت و درخواست‌ها برای قطع ارسال سلاح به اسرائیل را تشدید کرد. در این روز، ارتش اسرائیل با حمله هوایی به مرکز نوار غزه سه خودروی حامل کارکنان یک نهاد غیردولتی به نام «آشپزخانه مرکزی جهان» را که دفتر آن در واشنگتن است هدف قرار داد و ۷ نفر در این حمله کشته شدند. در این حمله سه امدادگر بریتانیایی، یک تبعه لهستان، یک استرالیایی، یک فلسطینی و یک شهروند آمریکایی-کانادایی جان خود را از دست دادند.

خوزه آندرس، سرآشپز آمریکایی-اسپانیایی و بنیانگذار سازمان غیردولتی «آشپزخانه مرکزی جهانی» روز چهارشنبه ۳ آوریل در مصاحبه‌ای گفت حمله اسرائیل

آمریکا و آلمان همچنان به حمایت از اسرائیل

شرکای نم

شفاف‌تر عمل کند و تأکید کرده که دولت استرالیا یکی از محرمانه‌ترین سیستم‌های صادرات تسلیحات را دارد. عفو بین‌الملل خواستار قطع صادرات تسلیحات استرالیا به اسرائیل شده و به بیش از ۳۲۲ مورد مجوز صادرات که از سوی دولت صادر شده، اشاره کرده است.

فرانسه: داده‌های منتشرشده از سوی گروه‌های حقوق بشری که از طریق بررسی داده‌های دولت فرانسه به دست آمده، نشان می‌دهد حجم صادرات نظامی فرانسه به اسرائیل در فاصله سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۲۲ نزدیک به ۲۱۵ میلیون دلار بوده است. اعتراضات خیابانی بسیاری در فرانسه در اعتراض به ارسال تسلیحات به اسرائیل برپا شده و معترضان تأکید داشتند «تمام شرکت‌های فرانسوی دخیل در صادرات تسلیحات به اسرائیل در نسل‌کشی اسرائیل در غزه شریکند.»

آلمان: حمایت‌های بی‌دریغ برلین از اسرائیل تنها به حمایت‌های سیاسی و اقتصادی محدود نمی‌شود. آلمان دومین صادرکننده بزرگ سلاح به اسرائیل به حساب می‌آید و سهم ۲۹ درصدی را از مجموع واردات ادوات نظامی اسرائیل دارد. آلمان و آمریکا مجموعاً ۹۹ درصد از واردات نظامی اسرائیل را تشکیل می‌دهند.

بریتانیا: گرانت شاپس، وزیر دفاع بریتانیا معتقد است که حجم صادرات نظامی بریتانیا به اسرائیل «بسیار اندک» است. به گفته او در سال ۲۰۲۲، «۴۲ میلیون پوند» (۵۳ میلیون دلار) مجموع صادرات نظامی بریتانیا به اسرائیل بوده اما بررسی‌های دولتی از سوی کارزار مقابله با تجارت تسلیحات (CAAT) نشان می‌دهد بریتانیا از سال ۲۰۰۸ مجموعاً ۵۷۴ میلیون پوند (۷۵۰ میلیون دلار) تسلیحات را قطعاً جنگنده F-۳۵ تشکیل می‌دهند. این جنگنده در جنگ اخیر غزه بارها از سوی ارتش اسرائیل مورد استفاده قرار گرفته است.

کانادا: دولت کانادا می‌گوید تسلیحات کامل را برای اسرائیل ارسال نمی‌کند و صادرات به اسرائیل صرفاً شامل قطعات می‌شود اما گروه‌های حقوق بشری تأکید دارند دولت کمک‌ها را کمتر و کم‌اهمیت‌تر از آنچه هست نشان می‌دهد. براساس گزارش Civil Society Groups، شرکت‌های کانادایی مجموعاً ۸۴ میلیون دلار قطعات تسلیحات نظامی برای اسرائیل ارسال کرده‌اند و تا مدت‌ها پس از شروع جنگ نیز دولت کانادا مجوزهایی برای صادرات قطعات نظامی به اسرائیل صادر می‌کرد.

استرالیا: وزیر خارجه استرالیا مدعی است که این کشور از زمان آغاز جنگ غزه تسلیحاتی برای اسرائیل ارسال نکرده است. با این وجود، دیوید شوربرج، سخنگوی دفاعی حزب سبز استرالیا از دولت خواسته در این زمینه

که منجر به کشته شدن هفت امدادگر این سازمان در غزه شد، در نتیجه «هدف‌گیری سیستماتیک» بوده و امکان ندارد یک اتفاق ناخواسته باشد.

به گزارش روزنامه واشنگتن پست، علاوه بر شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد، ۱۶۰ سازمان حقوق بشری در نامه‌ای خواستار تحریم تسلیحاتی اسرائیل شده‌اند و ادامه ارسال تسلیحات برای اسرائیل را «نقض قوانین بین‌المللی» توصیف کرده‌اند.

کدام کشورها به اسرائیل سلاح می‌دهند؟
بر اساس گزارش مؤسسه تحقیقات صلح استکهلم (SIPRI)، واردات تسلیحات نظامی از سوی اسرائیل در فاصله سال‌های ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۳ در مقایسه با سال‌های ۲۰۱۸ تا ۲۰۱۹ با افزایش ۵/۱ درصدی همراه بوده است. آمریکا مجموعاً ۶۹ درصد از واردات نظامی تسلیحات به اسرائیل در فاصله سال‌های ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۳ از مبدأ ایالات متحده بوده و آمریکایی‌ها با فاصله قابل توجهی نسبت به دیگر کشورها اصلی‌ترین حامی نظامی اسرائیل در جهان به حساب می‌آیند. طی دهه‌های گذشته نیز تسلیحات آمریکایی نقش اصلی را در جنگ‌های اسرائیل ایفا کرده است. برآوردها نشان می‌دهد ایالات متحده علاوه بر سلاح‌های خریداری‌شده از سوی اسرائیل، از سال ۱۹۶۰ به این سو مجموعاً ۱۲ میلیارد دلار کمک نظامی برای اسرائیل ارسال کرده است.

آلمان: حمایت‌های بی‌دریغ برلین از اسرائیل تنها به حمایت‌های سیاسی و اقتصادی محدود نمی‌شود. آلمان دومین صادرکننده بزرگ سلاح به اسرائیل به حساب می‌آید و سهم ۲۹ درصدی را از مجموع واردات ادوات نظامی اسرائیل دارد. آلمان و آمریکا مجموعاً ۹۹ درصد از واردات نظامی اسرائیل را تشکیل می‌دهند.

بریتانیا: گرانت شاپس، وزیر دفاع بریتانیا معتقد است که حجم صادرات نظامی بریتانیا به اسرائیل «بسیار اندک» است. به گفته او در سال ۲۰۲۲، «۴۲ میلیون پوند» (۵۳ میلیون دلار) مجموع صادرات نظامی بریتانیا به اسرائیل بوده اما بررسی‌های دولتی از سوی کارزار مقابله با تجارت تسلیحات (CAAT) نشان می‌دهد بریتانیا از سال ۲۰۰۸ مجموعاً ۵۷۴ میلیون پوند (۷۵۰ میلیون دلار) تسلیحات را قطعاً جنگنده F-۳۵ تشکیل می‌دهند. این جنگنده در جنگ اخیر غزه بارها از سوی ارتش اسرائیل مورد استفاده قرار گرفته است.

کانادا: دولت کانادا می‌گوید تسلیحات کامل را برای اسرائیل ارسال نمی‌کند و صادرات به اسرائیل صرفاً شامل قطعات می‌شود اما گروه‌های حقوق بشری تأکید دارند دولت کمک‌ها را کمتر و کم‌اهمیت‌تر از آنچه هست نشان می‌دهد. براساس گزارش Civil Society Groups، شرکت‌های کانادایی مجموعاً ۸۴ میلیون دلار قطعات تسلیحات نظامی برای اسرائیل ارسال کرده‌اند و تا مدت‌ها پس از شروع جنگ نیز دولت کانادا مجوزهایی برای صادرات قطعات نظامی به اسرائیل صادر می‌کرد.

استرالیا: وزیر خارجه استرالیا مدعی است که این کشور از زمان آغاز جنگ غزه تسلیحاتی برای اسرائیل ارسال نکرده است. با این وجود، دیوید شوربرج، سخنگوی دفاعی حزب سبز استرالیا از دولت خواسته در این زمینه

کدام کشورها صادرات تسلیحات به اسرائیل را قطع کردند؟

هلند: در هلند اقدام قضایی یک سازمان حقوق بشری که از دولت شکایت کرد، باعث شد دادگاه فرصتی یک‌هفته‌ای به دولت دهد تا طی این مدت صادرات قطع‌شده جنگنده F-۳۵ از هلند به اسرائیل متوقف شود. در حکم دادگاه آمده بود که «این نگرانی بسیار جدی است که از جنگنده‌های F-۳۵ در راستای نقض جدی قوانین بین‌المللی استفاده شود.»

بلژیک: در بلژیک مجوز صادرات باروت به اسرائیل لغو شد و نهاد لغوکننده این مجوز، حکم دیوان بین‌المللی دادگستری را به‌عنوان مبنای لغو این مجوز اعلام کرده است.

ژاپن: در ژاپن کمیانی ایتوجو ۵ فوریه اعلام کرد که به همکاری و شراکتش با کمیانی اسرائیلی البیت پایان می‌دهد. براساس اعلام این شرکت، این اقدام به درخواست وزارت دفاع ژاپن صورت گرفته است. دولت ژاپن همچنین اعلام کرده از دستور دیوان بین‌المللی دادگستری در این زمینه تبعیت می‌کند.

ایتالیا: آنتونیو تاجانسی، وزیر امور خارجه ایتالیا در ۲۰ ژانویه اعلام کرد که ایتالیا انتقال تمام سیستم‌های تسلیحاتی به اسرائیل را متوقف می‌کند. با این وجود اظهارنظرهای ضد

